

Сборник със закони на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране

Публикувано от: Ивон Свенсон

BFS 2024:12

Правилник на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране относно достъпността и използваемостта на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация в сградите;

Публикувано на
20 ноември 2024 г.

прието на 19 ноември 2024 г.

По силата на глава 10, член 1, точка 3, член 3, точка 9, член 8 и член 24, точка 1 от Наредбата за планирането и строителството (2011:338), шведският Национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране издава¹ следния правилник:

Глава 1 — Общи разпоредби

Съдържание на нормативния акт

Член 1 С настоящия правилник се установяват разпоредби във връзка с:

1. изискванията за проектиране по отношение на достъпността и използваемостта на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация в сградите в съответствие с глава 8, член 1, точка 3 от Закона за планирането и строителството (2010:900);
2. изискванията за проектиране по отношение на достъпността и използваемостта на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация в съответствие с глава 3, член 4 от Наредбата за планирането и строителството (2011:338);
3. техническите изисквания по отношение на достъпността и използваемостта на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация в съответствие с глава 8, член 4, първи параграф, точка 8 от Закона за планирането и строителството; и
4. техническите изисквания по отношение на достъпността и използваемостта на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация в съответствие с глава 3, член 18 от Наредбата за планирането и строителството.

Правилникът съдържа също така и разпоредби относно адаптирането на изискванията за проектиране и техническите характеристики при изменение на сгради в съответствие с глава 8, член 7 от Закона за планирането и

¹ Вж. Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество (кодифициран текст).

строителството и глава 3, член 23 от Наредбата за планирането и строителството, както и във връзка с глава 10, член 5 от Закона за планирането и строителството.

Обхват на правилника

Член 2 Разпоредбите на глава 1 се прилагат за строителство на нови сгради и за изменението на сгради по отношение на изменената част.

Разпоредбите на глави 2 и 3 се прилагат за строителството на нови сгради.

Разпоредбите на глава 4 се прилагат за изменението на сгради.

Незначително отклонение от разпоредбите на настоящия правилник

Член 3 Незначително отклонение от разпоредбите на настоящия правилник може да бъде направено в отделни случаи, ако:

1. са налице специални причини това да се направи;
2. въпреки това е вероятно сградата да бъде технически задоволителна; и
3. няма значителни неблагоприятни последици от друга гледна точка.

Ако е налице незначително отклонение в съответствие с първия параграф, причините за това се документират във връзка с изготвянето на проекта, определено в член 9.

Определения

Раздел 4 Понятията и изразите в настоящия правилник имат същото значение, както в Закон (2010:900) за планирането и строителството и Наредба (2011:338) относно планирането и строителството.

Член 5 За целите на настоящия правилник се прилагат следните определения:

жилищна единица: част от жилище, която се предоставя за лично ползване в жилища, в които се споделят определени жилищни функции;

жищни функции: функциите на сън и почивка, социализация, готвене, време за хранене, хигиена и съхранение в съответствие с глава 3, член 1 и член 17 от Наредбата за планирането и строителството (2011: 338);

зона за комуникация: площ в сграда, използвана предимно за придвижване;

обществени помещения: помещения, до които широката общественост има достъп;

достъпно и използваемо: достъпно и използваемо за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация. и

достъпност и използваемост: достъпност и използваемост за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация;

Член 6 Когато съгласно настоящия правилник се изисква сгради, сградни компоненти, съоръжения или оборудване да бъдат достъпни и използваеми за лица с намалена подвижност, са предвидени следните проектни размери:

1. размер по план за инвалидна количка 0,70 x 1,30 m;
2. размер на окръжността на завиване с диаметър 1,50 m; и
3. размер на отвора за свободно преминаване най-малко 0,80 метра.

В отделните жилища обаче са предвидени следните размери:

1. размер по план за инвалидна количка 0,70 x 1,20 m;

2. размер на окръжността на завиване с диаметър 1,30 m; и
3. размер на отвора за свободно преминаване най-малко 0,76 метра.

Член 7 За целите на настоящия правилник строителните продукти с предварително оценени свойства са продукти, които са произведени за трайно влагане в строителни работи и които:

1. носят маркировката „СЕ“;
2. са получили одобрение на типа или са преминали производствен контрол в съответствие с разпоредбите на глава 8, членове 22—23 от Закон (2010:900) за планирането и строителството;
3. са сертифицирани от сертифициращ орган, акредитиран за задачата и за въпросния продукт в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93, или
4. са произведени в завод, където производството на строителния продукт, производственият контрол и резултатите от него се наблюдават непрекъснато, оценяват и одобряват от орган по сертифициране, който е акредитиран за задачата и продукта в съответствие с Регламент (ЕС) № 765/2008.

Оценка, издадена от орган в Европейското икономическо пространство или в Турция, също така се приема като оценка съгласно вариант 3 или вариант 4, ако органът предоставя равностойни гаранции за техническа и професионална компетентност, както и гаранции за независимост, чрез средства, различни от акредитация за задачата съгласно Регламент (ЕО) № 765/2008.

Строителни продукти и материали

Член 8 Строителните продукти и материали трябва да имат известни и документиращи свойства по отношение на аспектите, които са от значение за способността на сградата да отговаря на изискванията на настоящия правилник.

Счита се, че строителните продукти с предварително оценени свойства имат известни и документиращи свойства по отношение на аспектите, във връзка с които те са предварително оценени.

Свойствата на строителните продукти, различни от строителните продукти с предварително оценени свойства, се изпитват или оценяват по друга приета методика. Когато има такава, се използва методиката, приета в рамките на Европейския съюз.

Проектиране и изграждане

Член 9 Сградите се проектират:

1. по професионален начин;
2. така че работата да може да бъде извършена по такъв начин, че изискванията на настоящия нормативен акт да бъдат изпълнени; и
3. така че предвидената поддръжка да може да бъде извършена.

Изготвянето на проекта се документира.

Първи и втори параграфи се прилагат, освен ако това не е необходимо.

При изменение на сграда може да се използва опитът от съществуващата сграда.

Член 10 Сградите се строят:

1. по професионален начин; и
2. в съответствие с приложимите документи.

Специални разпоредби относно изменението на сградата

Член 11 При изменение на сграда трябва да се изясни дали:

1. сградата има недостатъци по отношение на изискванията за достъпност и използваемост, които могат да бъдат отстранени като част от планираната мярка;
2. планираната мярка може да доведе до влошаване на свойствата, свързани с достъпността и използваемостта в съществуващата сграда; и
3. изменението ще окаже неблагоприятно въздействие върху културното наследство на сградата и върху начина, по който тези неблагоприятни последици могат да бъдат избегнати.

Проверка

Член 12 Съответствието с изискванията за достъпност и използваемост на сградите за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация се проверява:

1. по време на проектирането и строежа в съответствие с членове 13—15;
2. в завършената сграда в съответствие с член 16; или
3. чрез комбинация от точки 1 и 2.

Проверката се извършва професионално.

Резултатът от проверката се документира.

Член 13 При проверките при изготвянето на проекта се проверява дали проектните условия, методите за проектиране, методите за изпитване и изчисленията са подходящи и записани в документите.

Член 14 При проверките при строежа се проверява дали работите се извършват в съответствие с приложимите документи.

Член 15 Строителните продукти и материали се проверяват, когато бъдат получени на строителния обект. Предвидените свойства на строителните продукти и материали трябва се проверяват.

За строителните продукти с предварително оценени свойства проверката може да бъде ограничена до идентифициране, проверка на маркировката и разглеждане на документацията за предварително оценените свойства.

Член 16 По време на проверките на завършената сграда проверката се извършва чрез изпитване, измерване или инспекция.

Глава 2. Изисквания за проектиране при строеж на нови сгради

Входове на сгради

Член 1 Главните входове на дадена сграда се разполагат и проектират така, че да бъдат достъпни и използвани. Това изискване се прилага също така и за други входове, ако това е необходимо, за да се изпълни изискването за достъпност и използваемост, предвидено в Правилника на

Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране (2024:13) относно изискванията за парцели земя и т.н.

За едно- и двуфамилни сгради е достатъчно да се осигурят достъпни и използваеми рампи за входовете, които трябва да бъдат достъпни. Рампите трябва да могат да бъдат разположени на парцела на сградата.

Зони за комуникация

Член 2 Зоните за комуникация са достъпни и използваеми. Проектирането и разположението се определят с оглед на предвидената употреба на зоната. Освен това широчината на зоната за комуникация се определя въз основа на конструкцията и дължината на зоната.

В зоните за комуникация, които имат различни нива, освен стълбищата, трябва да има рампа или асансьор. Ако разликата в нивото е по-голяма от 1 метър, се осигурява асансьор.

Член 3 На вратата, която трябва да бъде достъпна и използваема, трябва да има достатъчно място за отваряне и затваряне на вратата от инвалидна количка.

Член 4 Рампата, която е предназначена да отговаря на изискванията, определени в член 1 и член 2, втори параграф, не трябва да надвишава наклон 1:12. Всяко междинно ниво се проектира съответно използването. Дължината на междинното ниво трябва да позволява поне инвалидна количка, управлявана от помощник.

Член 5 Асансьорът, който е предназначен да отговаря на изискването сградите да бъдат достъпни и използваеми, трябва да побира поне едно лице, използващо инвалидна количка и помощник. Асансьорът трябва да има свободно пространство с къса страна най-малко 1 100 mm.

В сграда с повече от десет етажа ползвателите на сградата имат достъп до повече от един пътнически асансьор.

Обществени сгради

Член 6 Заседателна зала в обществени помещения може да бъде проектирана и оразмерена, без всяка седалка да е достъпна и използваема за лица с намалена подвижност.

Член 7 Ако обществените помещения имат обществени тоалетни, поне една тоалетна трябва да бъде достъпна и използваема. Трябва да се предвиди място за завъртане на инвалидна количка и за странично движение между тоалетна и инвалидна количка от двете страни.

Жилищно настаняване

Член 8 В пространството за готвене в жилище трябва да има помещение за приспособления и оборудване в съответствие с глава 3, член 8.

Член 9 Поне едно помещение за лична хигиена в жилището трябва да бъде достъпно и използваемо за лице с намалена подвижност. В това помещение трябва да има място за закрепващи устройства и оборудване в съответствие с глава 3, член 9.

Член 10 В жилището трябва да е възможно да се осигури свободно пространство за помощ по протежение на двете дълги страни и на крака на поне едно легло в поне едно пространство за спане и почивка.

За жилища със споделени жилищни функции в съответствие с Правилника на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране (2024:11) относно пригодността на жилищата за предназначението им, изискването, посочено в първия параграф, се прилага за всяко жилищно помещение.

Първи и втори параграфи не се прилагат за настаняване на студенти.

Член 11 За тераса на покрив в жилище е достатъчно да може да се осигури достъпна и използваема рампа, при която терасата е в допълнение към достъпен и използваем и добре разположен балкон или външно пространство.

Член 12 В жилище с няколко етажа поне входният етаж трябва да бъде достъпен и използваем. Ако само входният етаж е достъпен и използваем, на входния етаж трябва да бъде осигурен достъп до всички жилищни функции. Ако всички жилищни функции са на други етажи, жилищните функции на входния етаж могат да бъдат ограничени по размер.

Глава 3. Изисквания за технически характеристики на строежа на нови сгради

Входове на сгради

Член 1 Главните входове се проектират и конструират така, че да бъдат достъпни и използваеми. Това изискване се прилага също така и за други входове, ако това е необходимо, за да се изпълни изискването за достъпност и използваемост, предвидено в Правилника на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране (2024:13) относно изискванията за парцели земя и т.н.

Достъпните и използваеми входове трябва да бъдат ясно разпознаваеми.

Зони за комуникация

Член 2 Зоните за комуникация се проектират и конструират така, че да бъдат достъпни и използваеми.

Хората с ограничени възможности за ориентация трябва да могат да достигнат целевите точки в сградата.

Осветлението трябва да бъде проектирано и конструирано по такъв начин, че да позволява на лицата с намалена подвижност или с възможности за ориентация да се ориентират сами.

Транспортирането с носилка трябва да бъде възможно от всяко жилище. За жилища със споделени жилищни функции в съответствие с Правилника на шведския Национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране (2024:11) относно пригодността на жилищата за целта, това изискване се прилага за всяка жилищна единица.

Член 3 Вратите, които са достъпни и използваеми, се проектират и конструират така, че да могат да се използват от:

1. лица с намалена подвижност; и
2. лица с намалени възможности за ориентиране.

Член 4 Когато са налице насочващи знаци, те трябва да бъдат достъпни и използвани.

Член 5 Асансьорите, предназначени да отговарят на изискванията за достъпност и използваемост на сградите, се проектират и конструират по такъв начин, че да могат да бъдат използвани от:

1. лица с намалена подвижност; и
2. лица с намалени възможности за ориентиране.

В жилищна сграда с повече от четири етажа носенето с носилка трябва да е възможно в асансьор.

Обществени сгради

Член 6 В обществени помещения, където звуковата среда е от съществено значение, за да се даде възможност на лица с ограничени възможности за ориентация да получават съдържателна информация, звуковата среда трябва да бъде проектирана и изградена така, че да позволява добра чуваемост, яснота на речта и добра ориентация.

В залите за събиране и приемните помещения се осигуряват системи за предаване на звук за помощни устройства за слушане, за да се гарантират достъпност и използваемост за лицата с увреден слух.

Член 7 Достъпните и използвани тоалетни за широката общественост в обществени помещения трябва да имат приспособления и оборудване, проектирани и конструирани така, че да дават възможност на лица с намалена подвижност или възможности за ориентация да ги използват.

Жилищно настаняване

Член 8 В помещението за готвене в жилище приспособленията и оборудването се проектират и конструират по такъв начин, че функцията да може да бъде достъпна и използвана за лица с намалена подвижност.

Член 9 В достъпното и използваемо помещение за лична хигиена в жилището приспособленията и оборудването се проектират и конструират по такъв начин, че функцията да може да бъде достъпна и използвана за лица с намалена подвижност.

Глава 4. Изисквания при изменение на сгради

Коригиране при изменение на сгради

Член 1 При изменението на сграда изменената част трябва да отговаря на изискванията на глави 2 и 3. Изискванията обаче могат да бъдат коригирани, ако:

1. това е необходимо, за да се удовлетвори изискването за естетично изменение;
2. това е необходимо, за да се спази забраната за деформация на особено ценни сгради;

3. очевидно е неразумно да се изпълни изискването, като се има предвид степента на изменението;
4. достъпността и използваемостта на сградата се подобряват само незначително, ако изискването е изпълнено;
5. разходите са неразумни спрямо очакваните ползи;
6. съществуват съществени технически причини за това; или
7. това е необходимо, за да може сградата да има приемливи свойства, свързани със здравето и безопасността, или по отношение на достъпността и използваемостта за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация, или с цел опазване на културното наследство на сградата.

Член 2 Достъпността и използваемостта могат да се влошат само ако:

1. сградата отговаря и на изискванията на глави 2 и 3 дори след изменението;
2. това е необходимо, за да може сградата да има приемливи свойства, свързани със здравето и безопасността, или по отношение на достъпността и използваемостта за лица с намалена подвижност или възможности за ориентация, или с цел опазване на културното наследство на сградата; или
3. влошаването може да се счита за незначително.

Промяна в употребата

Член 3 В случай на промяна в употребата степента на промяната се оценява въз основа на това дали новото използване изисква по-високо ниво на достъпност и използваемост в сградата в сравнение с предишното използване.

Конструктивни изисквания

Член 4 Разширение на входния етаж на еднофамилна или двуфамилна сграда може да бъде построено с разлика в нивото, която не е достъпна и използваема, в комуникационна зона между разширената част и съществуващата сграда, ако:

1. има основания за това съгласно член 1 или по отношение на съображения, свързани с градоустройството и ландшафта;
2. това не води до влошаване на съществуващото жилище по отношение на достъпността и използваемостта; и
3. разликата в нивото може лесно да бъде направена достъпна и използваема след това.

Член 5 В случай на изменения на многофамилни жилищни сгради с повече от два етажа се монтира достъпен и използваем асансьор, ако такъв все още не е наличен. Това изискване се прилага, ако изменението включва значителна намеса в стълбищните заграждения, повторно конфигуриране на плана за пода или значителна намеса в конструкцията на сградата.

Изискването по първи параграф не трябва да бъде изпълнено, ако са налице причини съгласно член 1, точки 2, 4, 6 и 7 или ако това е неподходящо с оглед на качеството на живот.

Естетично изменение

Член 6 Когато се преценява дали е изпълнено изискването за естетично изменение, се взема предвид начинът, по който мярката зачита естеството на сградата по отношение на:

1. пропорции, форма и обем;
2. избор на материали и строителство;
3. цвятова схема; и
4. внимание към детайлите и степента на подробност;

Взема се предвид също така дали:

1. детайлите, които са от съществено значение за отличителните характеристики на сградата, са запазени; и
2. запазват се характеристиките, свързани с жителските и потребителските качества.

Забрана за деформиране на особено ценни сгради

Член 7 За да не се счита, че дадена мярка деформира особено ценна сграда, мярката трябва:

1. да не променя отличителните характеристики на сградата;
 2. да не влошава характеристиките, които са в основата на културното наследство на сградата или обекта; и
 3. при подмяна на строителни части се използват материали и занаятчийски технологии, съобразени с възрастта и естеството на сградата.
- Независимо от точка 3 от първия параграф, дадена мярка не се счита за представляваща деформиране, ако е необходима промяна в материалите или технологията, за да:

1. се изпълнят изискванията за проекта и техническите характеристики на приемливо ниво; или
2. се поддържат функционирането на техническите системи на приемливо ниво.

Особено ценна сграда

Член 8 За да се прецени дали дадена сграда трябва да се счита за особено ценна се прави оценка въз основа на следните критерии:

1. Сградата илюстрира предишни социални условия, тъй като:
 - а) представлява категория или дизайн на сграда, които са били често срещани в миналото, но понастоящем са се превърнали в рядкост;
 - б) подчертава предишните жилищни условия, социалните и икономическите условия, условията на труд, условията на живот на различните групи, градската сграда или архитектурните идеали, ценности и начини на мислене; или
 - в) е представлявала важна функция или дейност за местната общност.
2. Сградата илюстрира развитието на обществото, тъй като:
 - а) илюстрира, чрез своята функция, значителен ход на събития или значимо социално явление;
 - б) е служила като модел или е била призната по друг начин в своето време; или
 - в) се характеризира със силна архитектурна идея.
3. Самата сграда е източник на знания за по-старите материали и техники.
4. Сградата е високо ценена в местен контекст, тъй като е от голямо значение:
 - а) в социалния живот на мястото;

- б) за идентичността на мястото; или
- в) в местните традиции.

Сградата може да се счита за особено ценна от художествена гледна точка, тъй като притежава специфични естетически качества или има висока степен на амбиция по отношение на:

- 1. архитектурния дизайн;
- 2. строежа и избора на материали; или
- 3. художествения дизайн и декоративната украса.

Сградата може да се счита за особено ценна от екологична гледна точка, тъй като е част от околна среда, която отговаря на критериите, посочени в първия параграф.

За да може дадена сграда да се счита за особено ценна, сградата трябва да подчертава особено добре определени условия или, в своя контекст, да имат малко еквиваленти, които могат да открийт същите условия.

Сгради от периода преди развитието на строителството от 20-те години на двадесети век, които все още имат запазен основен характер, трябва да се считат за особено ценни, ако нищо не сочи друго.

1. Настоящият правилник влиза в сила на 1 юли 2025 г.

2. По-старите разпоредби в Строителни правила (2011:6) на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране — наредби и общи указания, могат да се прилагат до степента, посочена в точка 3 от преходните разпоредби на Наредби (2024:14) на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране за изменение на Строителни правила (2011:6) на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране — наредби и общи указания.

От името на Шведския национален съвет по жилищно настаняване, строителство и планиране

ANDERS SJELVGREN

Parisa Ghandari